

BEZPIECZEŃSTWO

Użytkownicy internetu są grupą społeczną. Tak jak wśród mieszkańców małego miasteczka czy wielkiego miasta jest odsetek osób chcących wzbogacić się kosztem innych ludzi czy też cieszących się, że komuś sprawiło się kłopot, tak i wśród internautów zdarzają się tacy osobnicy.

Jak się nie dać oszukać, wykorzystać, ograbić w świecie realnym – to większość osób wie. W tym świecie żyją.

W świecie wirtualnym również istnieją zasady zachowań, których przestrzeganie minimalizuje ryzyko stania się ofiarą niedobrych ludzi.

WTYCZKA ADBLOCK

Co Twoim zdaniem jest najcenniejsze?

Moim zdaniem jest to czas. Płynie niezależnie od naszej woli. Nawet posiadając znaczne środki finansowe, nie jesteśmy w stanie zatrzymać czasu. Okazuje się, że z tego cennego dobra jesteśmy okradani. Rabusie nie wyszarpują nam wypchanego portfela, ale grosz po groszu wyciągają z kieszeni. Robią to stale. Jak? Przez pokazywanie reklam.

Strona wyświetli się cała dopiero po załadowaniu reklam. Gdy już się pojawią, stracimy kilka sekund na obejrzenie. Nie da się ukryć, że są intrygujące.

Ile kosztuje użytkownika internetu to, że strony zawierają reklamy? Jeżeli oczekując na ich załadowanie i obejrzenie, straci 5 sekund, a dziennie ogląda 60 stron, to w sumie daje to 300 sekund, czyli 5 minut. W skali miesiąca jest to już około 150 minut, czyli 2,5 godziny. Przez rok zbiera się... 30 godzin. Ponad jedną dobę zamiast robić, co masz do zrobienia, siedzisz beczynnie lub oglądasz coś, czego nie zamawiałeś.

Czy jeżeli zaproponuję Ci darmowe rozwiązanie, które pozwoli odzyskać ten czas, to stwierdzisz, że warto zainwestować kwadrans na zmodyfikowanie przeglądarki?

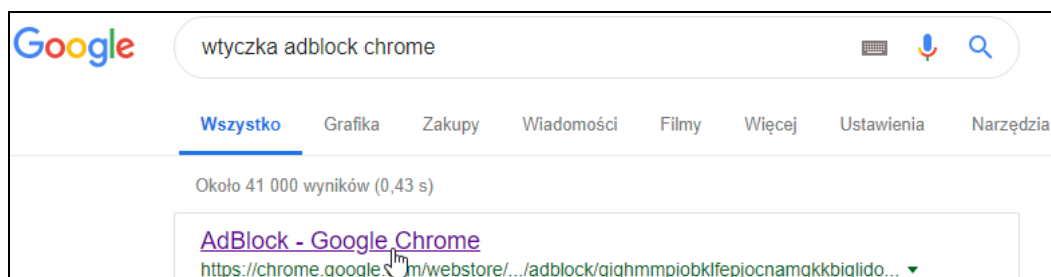
Jeśli Twoja odpowiedź brzmi „tak”, to zapraszam do dalszej lektury tej porady.

Uwaga

Wtyczka to dodatek do przeglądarki rozszerzający jej funkcje.

Wystarczy zainstalować w przeglądarce wtyczkę [AdBlock](#). Nazwa prawdopodobnie pochodzi od połączenia dwóch angielskich słów: *Advertisement*, czyli reklama, i *Block*, co znaczy blokować.

Jak znaleźć wtyczkę? Wystarczy wpisać w Google zapytanie [wtyczka_nazwa_przeglądarka](#). W przykładzie będzie to [wtyczka adblock chrome](#).

Rysunek K. 1.

Wtyczka jest w internecie

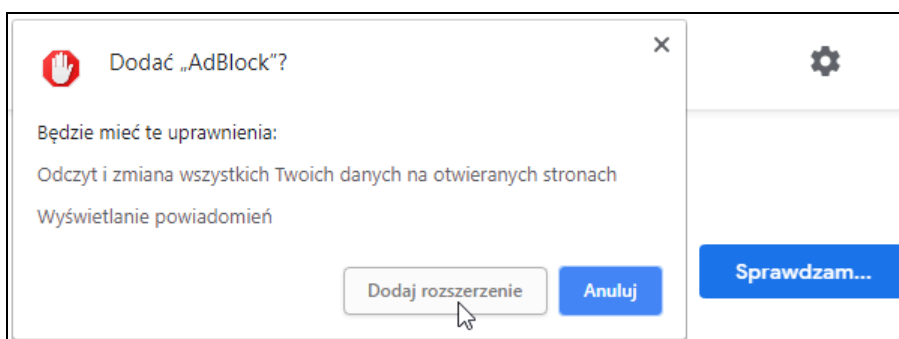
Na stronie z opisem wtyczki kliknij przycisk *Dodaj do Chrome*.

Rysunek K.2.

Przycisk do instalowania

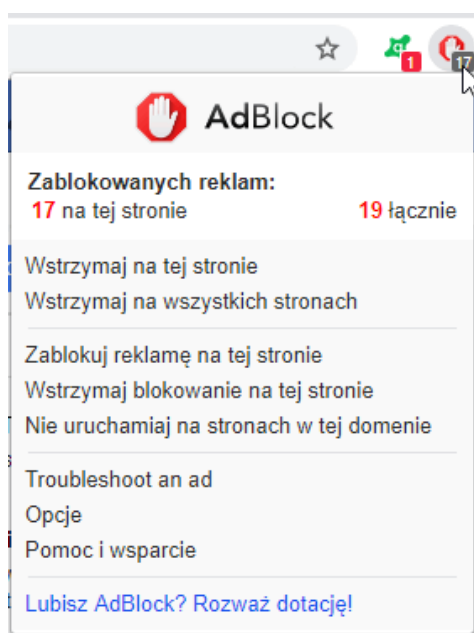
Napis na przycisku zmieni się na *Sprawdzam*. Po chwili wyświetlone zostanie okno z pytaniem o dodanie wtyczki do przeglądarki. Kliknij przycisk *Dodaj rozszerzenie*.

Rysunek K.3.

Pytanie o potwierdzenie operacji

Po chwili wtyczka zostanie zainstalowana. Na prawo od paska adresu pojawi się ikona dłoni na czerwonym tle. Obok niej wyświetlana jest informacja o liczbie zablokowanych reklam.

Rysunek K.4.

Adblock może zrobić wyjątek

ANTYWIRUS

Wirus komputerowy to program, który posiada zdolność replikacji. Zachowuje się jak wirus zarażający organizmy żywe. Na szczęście ogranicza się tylko do plików i programów komputerowych.

Efektów działania wirusów może być wiele, na przykład:

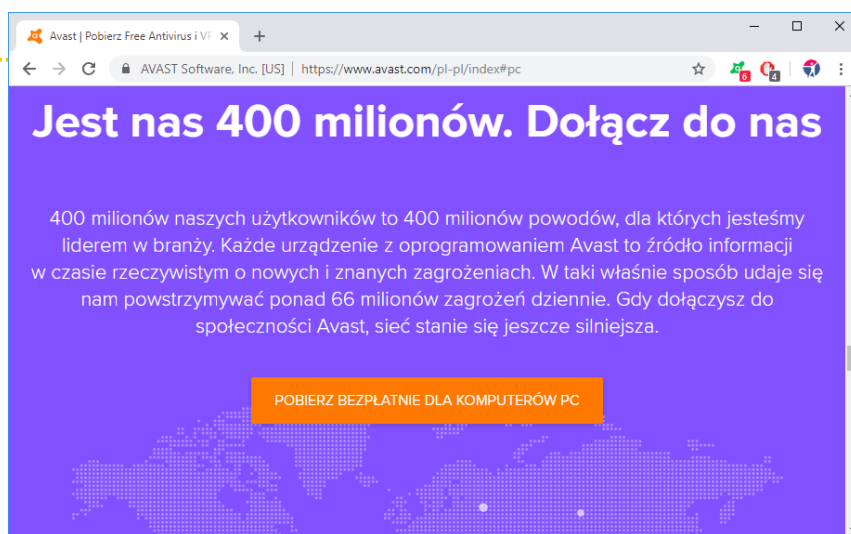
- odtwarzanie przez komputer dźwięku – taki wirus to ostrzeżenie, że komputer nie jest dobrze zabezpieczony, więc równie dobrze może zostać zarażony przez groźniejszego wirusa;
- losowa zamiana danych w arkuszu kalkulacyjnym – taki wirus może narobić wiele problemów, a jeśli nie ma kopii zapasowej arkuszy, to i przysporzyć mnóstwa pracy;
- uniemożliwić uruchomienie komputera – to już działanie przestępcze.

Oprócz unikania działań, które mogą narazić komputer na zainfekowanie (o nich będzie mowa w kolejnym punkcie), warto wyposażyć komputer w program antywirusowy.

Jednym z darmowych i skutecznych jest [Avast](#).

Rysunek K.5.

Program ma 400 milionów użytkowników

Znaleźć go można w internecie pod adresem avast.com lub w serwisie dobreprogramy.pl.

Do ochrony komputera domowego z powodzeniem wystarcza wersja darmowa.

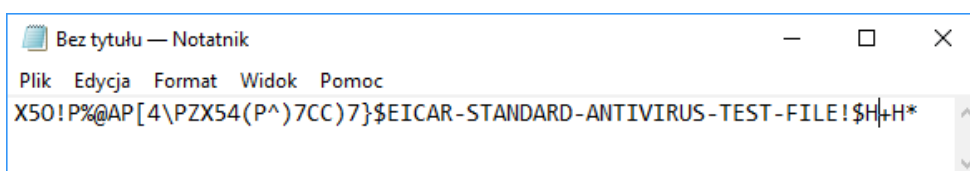
Instalacja programu polega na:

- ściągnięciu pliku na dysk;
- dwukrotnym kliknięciu pliku;
- zaczekaniu, aż instalacja dobiegnie końca.

Znacznie ciekawsze jest sprawdzenie, jak komputer z zainstalowanym programem antywirusowym zareaguje na... wirusa. Na szczęście istnieje tzw. wirus testowy. Zawiera on kod aktywujący program antywirusowy. Szkodliwość jego jest żadna.

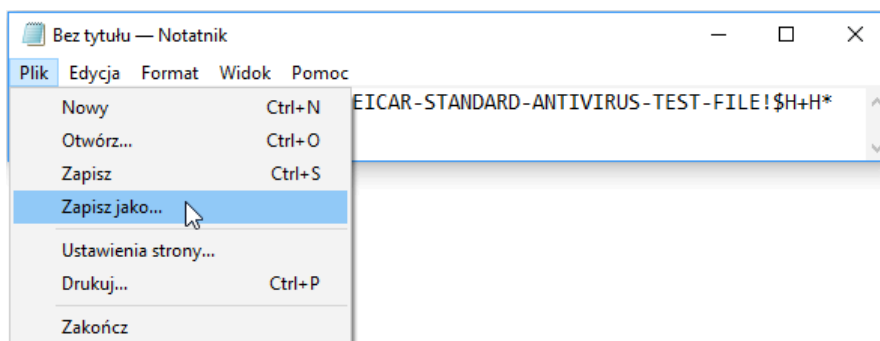
Producenci programów antywirusowych umówili się, że ich programy będą reagowały jak na wirusa na fragment kodu.

Wystarczy wykonać kilka prostych czynności, aby sprawdzić, czy i jak działa program antywirusowy.

Rysunek K.6.

W Notatniku
wpisz kod

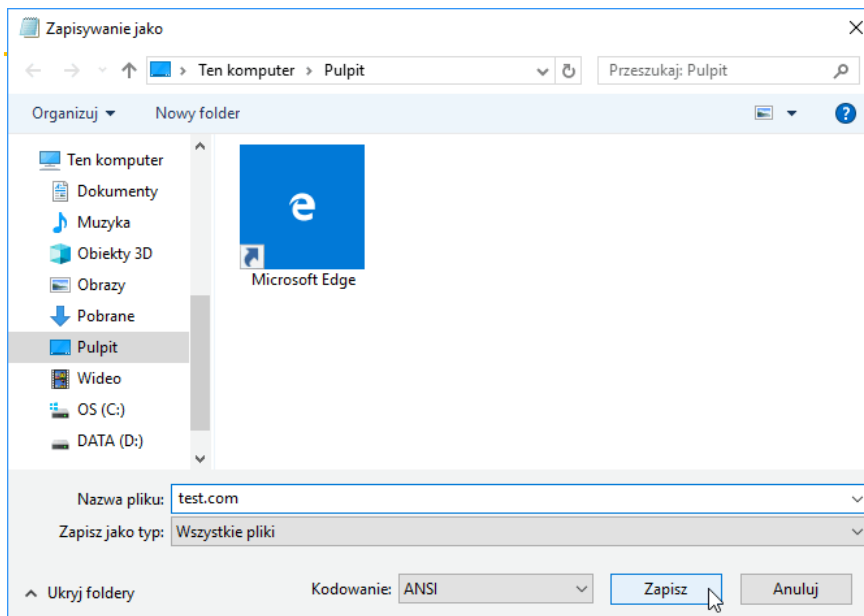

Rysunek K.7.

Wybierz polecenia:
Plik, Zapisz jako...

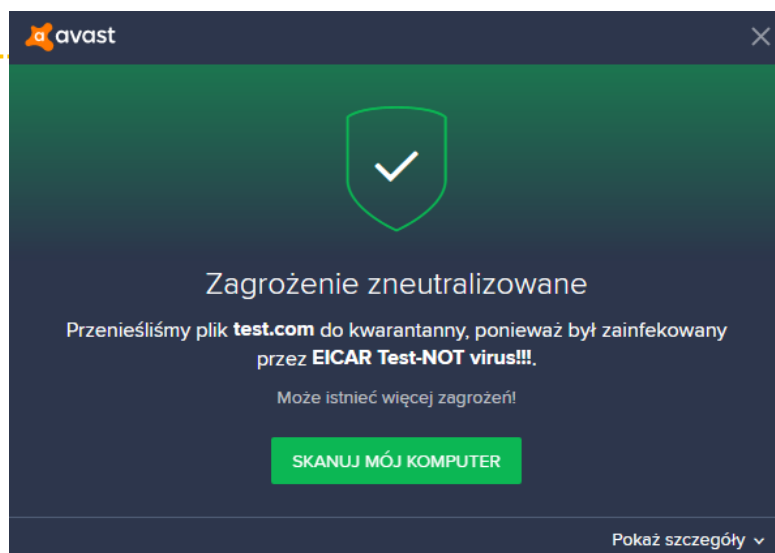
Rysunek K.8.

Utwórz plik *.com

Rysunek K.9.

„Wirus”
został wykryty

Uwaga

Reakcja na kod testowy zależy od programu antywirusowego.

TRYB INCOGNITO W PRZEGLĄDARCE

Przełęczarki mają możliwość pracy w trybie prywatnym, zwanym również incognito. Polega on na tym, że nie są rejestrowane:

- historia przeglądania,
- pliki cookie,
- dane stron,
- informacje podane w formularzach.

Innymi słowy: dane o aktywności nie są gromadzone w komputerze.

Jeżeli plik zostanie pobrany, będzie zapisany na dysku.

Zakładki utworzone w trybie incognito będą dostępne również po jego zakończeniu.

Niezależnie od wybranego trybu pracy dane z internetu muszą przejść przez łącza, serwery. Dostęp do nich mogą mieć np. pracodawca, dostawca usług internetowych.

Aby rozpocząć pracę w trybie incognito, kliknij link prawym przyciskiem myszy. W menu podręcznym wybierz polecenie *Otwórz link w trybie incognito*.

[Warszawa: Bezpлатne zajęcia dla seniorów - Zdrowy-Senior.org](https://zdrowy-senior.org/warszawa-bezplatne-zajecia-dla-seniorow/)

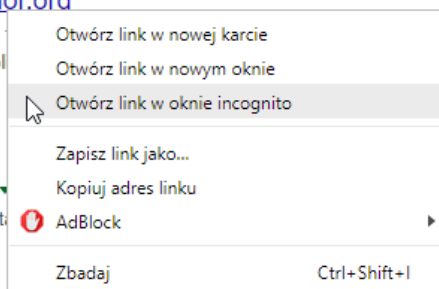
<https://zdrowy-senior.org/warszawa-bezplatne-zajecia-dla-seniorow/>

Warszawa: Bezpлатne zajęcia dla seniorów. Happy retirees studying. Fot. Fotol...
60+ do udziału w projekcie „Akademia Dobrego Życia Po ...

[Warszawa Impresy Dla Seniorow - NaszeMiasto.pl](https://warszawa.naszemiasto.pl/tag/warszawa-impresy-dla-seniorow.html)

warszawa.naszemiasto.pl/tag/warszawa-impresy-dla-seniorow.html

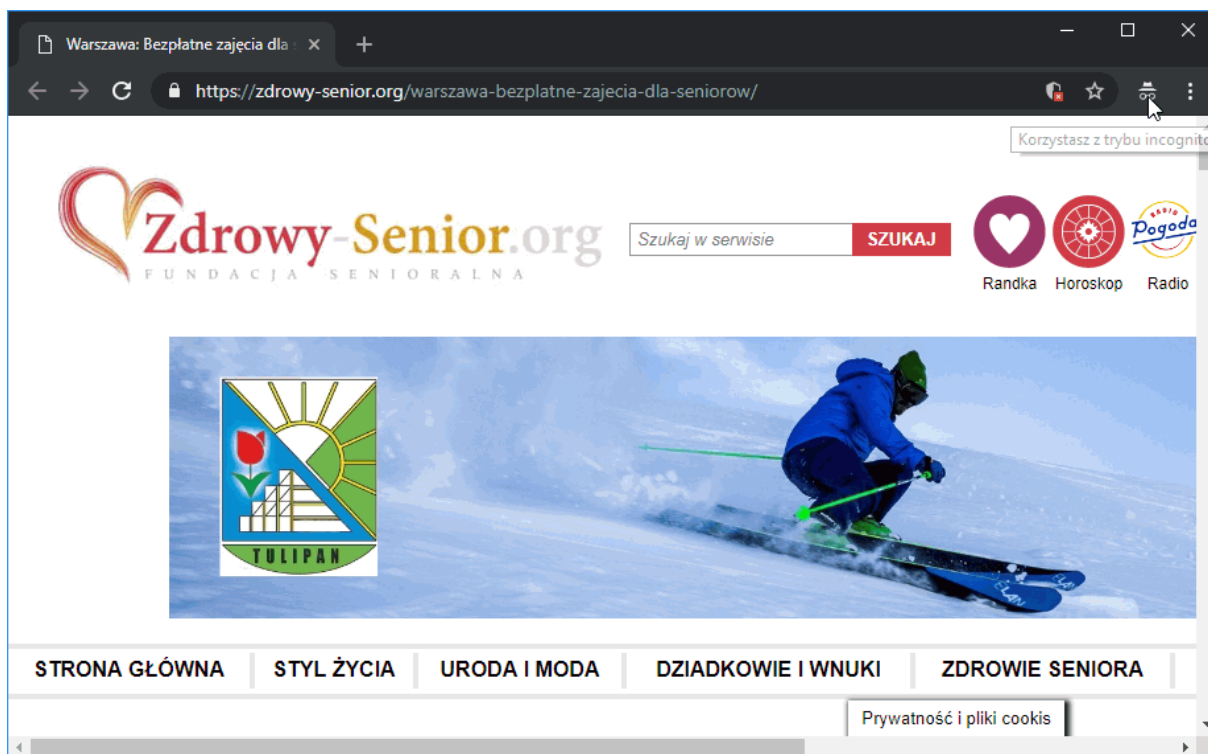
Więcej na temat: dj wika szmyt impresy warszawa kluby seniora warszawa pot...
warszawa seniorze nie siedz w domu seniorzy potaćcówka ...

Rysunek K.10.

Uruchomienie trybu incognito

Strona przeglądana w trybie incognito nie różni się od oglądanej w trybie rejestrowanym. Jedynie okno przeglądarki ma czarne tło i w prawym górnym rogu widoczna jest ikona incognito.

Rysunek K. 11.

Tryb incognito

CO TO JEST SPAM

Może się okazać, że w skrzynce pocztowej pojawiają się listy od osób, których nie znamy.

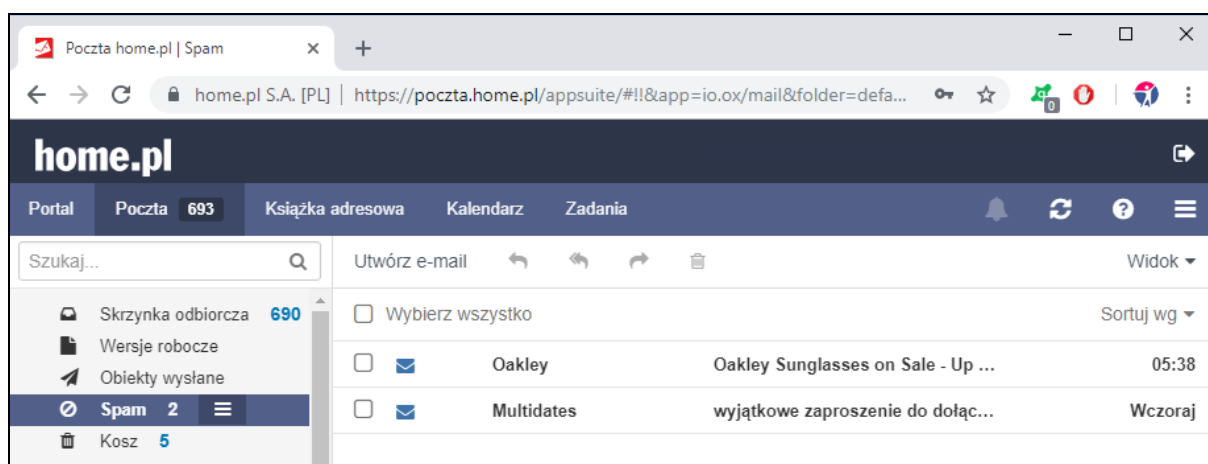
A czy w skrzynce pocztowej w domu znajdujesz czasem reklamy od firm?

Spam jest to wiadomość niepożądana przez odbiorców. Czasami treść jej jest tak trafiona, jak oferowanie Eskimosowi lodówki. Wszystko bierze się stąd, że wysyłanie e-maili nic nie kosztuje. Nadawca listów rozsyła je na skalę masową. Liczy, że pewien odsetek odbiorców zainteresuje się ofertą.

Nawet jeżeli nie podasz nikomu swojego adresu internetowego, możesz na niego otrzymywać reklamy. Jeżeli korzystasz z darmowej skrzynki e-mail, to w regulaminie świadczenia tej usługi może

znajdować się wzmianka o udostępnieniu adresu. Zazwyczaj nie ma nic za darmo.

Wiele programów pocztowych ma folder *Spam*. Umieszczane są w nim automatycznie listy, które spełniają kryterium określone przez autora filtru. Co jakiś czas warto zajrzeć do tego folderu, a już obowiązkowo, gdy oczekujemy listu, a go nie dostajemy. Mógł zostać omyłkowo przekierowany do folderu z niechcianą korespondencją.

Rysunek K.12.

Folder Spam

JAKICH DANYCH NIE PODAWAĆ I NIE ZAMIESZCZAĆ W INTERNECIE

Internet zachęca do dzielenia się informacjami. Uczciwy człowiek robi to w dobrej wierze. Niestety jest i „ciemna strona mocy”. Dobre intencje lub niezdawanie sobie sprawy z konsekwencji ujawniania informacji wykorzystywane są przez złych ludzi.

Wyobraźmy sobie sytuację, że osoba opublikowała swój adres e-mail na portalu hobbistycznym. Identyfikatora użyła, rejestrując się w serwisie sprzedażowym. Po pewnym czasie sprze-

dała przez ów serwis działkę z domkiem w pięknej okolicy. Jakież było jej zdziwienie, gdy następnego dnia dostała e-mail z żądaniem wpłaty na podane konto części sumy otrzymanej za nieruchomość, w zamian za co bliskiej osobie nic się nie stanie.

Jak mógł zadziałać złoczyńca? Monitorował serwis sprzedażowy. Gdy transakcja została zawarta, wpisał w wyszukiwarce adres e-mail sprzedawcy. W ten sposób uzyskał informację o wszystkich stronach, na których wpisano identyfikator, a więc i o portalu hobbistycznym.

Jak uniknąć podobnych niespodzianek?

Zasad jest kilka:

- nie używaj podobnych loginów w różnych serwisach internetowych,
- nie używaj tego samego hasła do więcej niż jednego serwisu,
- zmieniaj hasła nie rzadziej niż co miesiąc.

Nie należy podawać do wiadomości publicznej danych pozwalających na identyfikację osoby, czyli:

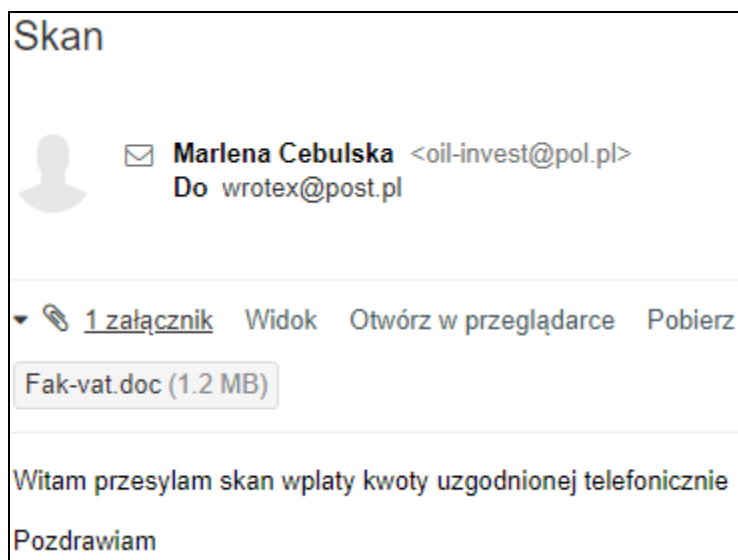
- imienia,
- nazwiska,
- adresu zamieszkania lub zameldowania,
- numeru PESEL,
- numeru NIP,
- numeru dowodu osobistego lub paszportu,
- numeru telefonu,
- numeru IP,
- numeru rejestracyjnego samochodu,

- informacji o chorobach,
- zdjęć i skanów dokumentów (dowód osobisty, paszport).

PODEJRZANE LINKI I E-MAILE

Skoro komputer jest zabezpieczony, to można się do niego włamać, pokonując... człowieka. Mechanizm znany jest od czasu oblężenia Troi. Zmieniła się nieco forma. Zamiast intrygującego konia jest zaciekawiający list.

Jednak gdy dobrze mu się przyjrzeć, to okazuje się, że nie ma on najmniejszego sensu. Nadawca nieznanym... o sprawie wcześniej nie słyszeliśmy... brak danych kontaktowych w stopce e-maila... treść niemająca sensu... Chodzi tylko o pobudzenie ciekawości odbiorcy i sprawienie, by kliknął załącznik. W nim ukryty jest program.

Rysunek K.13.

Wpłata
to czy faktura?